

ЖИТОМИРСЬКИЙ АГРОТЕХНІЧНИЙ ФАХОВИЙ КОЛЕДЖ

(повне найменування підприємства із зазначенням підпорядкованості)

ЗАТВЕРДЖЕНО

В. о. директора ЖАТФК
(посада керівника підприємства)

Микола ТИМОШЕНКО

(ім'я, прізвище) _____ (підпис) _____

Наказ від _____ № _____
М.П.

ІНСТРУКЦІЯ З ОХОРОНИ ПРАЦІ № 59

для верстатника свердлильного верстата

1. Загальні положення

1.1. Інструкція розроблена відповідно:

- Положення про розробку інструкцій з охорони праці, затвердженого наказом Держнаглядохоронпраці від 29.01.1998 № 9;
- Типового положення про порядок проведення навчання і перевірки знань з питань охорони праці, затвердженого наказом Держнаглядохоронпраці від 26.01.2005 № 15;
- Правил охорони праці під час роботи з інструментом та пристроями, затверджених наказом Міненерговугілля від 19.12.2013 № 966.

Дія інструкції поширюється на всі підрозділи Підприємства.

1.2. Працівник проходить інструктаж за цією інструкцією перед початком роботи (**первинний інструктаж**), а потім через кожні три місяці (**повторний інструктаж**). Результати інструктажу заносять до Журналу реєстрації інструктажів із питань охорони праці на робочому місці. У журналі після проходження інструктажу має бути підпись особи, яка проводить інструктаж, та працівника.

1.3. Не допускають до роботи на свердлильних верстатах осіб, молодших 18 років. Працювати на свердлильних верстатах може особа, яка пройшла відповідне **навчання, медичний огляд, вступний інструктаж з охорони праці та інструктаж на робочому місці**. Перед тим, як працівника допустять до самостійної роботи, він має пройти стажування на робочому місці. Працівника допускають до самостійної роботи при позитивних результатах стажування, перевірки вміння та навичок безпечної виконання робіт.

1.4. Працівник зобов'язаний:

- виконувати правила внутрішнього трудового розпорядку;
- знати і виконувати вимоги **нормативно-правових актів із охорони праці**, правила поводження з машинами, механізмами, устаткуванням та іншими засобами виробництва;
- користуватися засобами колективного й **індивідуального захисту**;
- виконувати тільки ту роботу, яку доручив йому керівник та з якої він пройшов інструктаж;

- не виконувати вказівок, які суперечать правилам охорони праці та **пожежної безпеки**;

- не допускати присутності на своєму робочому місці **сторонніх**;

- постійно пам'ятати про особисту відповідальність за дотримання правил охорони праці, пожежної безпеки;

- знати, де зберігають медичну аптечку, та вміти надавати потерпілому **до медичної допомоги** при нещасному випадку;

- знати розташування первинних **засобів пожежогасіння** та вміти ними користуватися;

- користуватися за призначенням спецодягом та засобами індивідуального захисту;

- знати та виконувати вимоги інструкції підприємства-виробника з експлуатації свердлильного верстата;

- виконувати вимоги технологічного процесу.

1.5. Основні небезпечні та шкідливі виробничі фактори, які діють на працівника:

- захаращеність робочого місця;

- частини верстата і деталі, що обертаються;

- деталі, заготовки та їх осколки, стружка, а також інструмент, які можуть раптово вилетіти;

- різальний інструмент;

- підвищена температура інструмента;

- ураження електричним струмом;

- підвищений рівень шуму, вібрації.

1.6. Працівника забезпечують спецодягом і засобами індивідуального захисту на строк носіння:

- комбінезон лавсаново-бавовняний — 12 місяців;

- берет лавсаново-бавовняний — 12 місяців;

- окуляри захисні відкриті — до зношування.

При встановленні та знятті габаритних деталей додатково: рукавички комбіновані спилкові — 3 місяці.

1.7. Біля кожного верстата необхідно вивісити список працівників, які мають право виконувати роботи на ньому, а також таблицю із зазначенням посадової особи, яка відповідає за утримання у справному стані верстатного обладнання та за його bezpechnu експлуатацію.

1.8. Змінні шестерні верстата мають бути закриті кожухами.

1.9. Щоб видалити стружку, потрібно користуватися щітками.

1.10. Верстати мають приводити у дію та обслуговувати тільки ті особи, які мають право виконувати роботи на них.

1.11. Ремонт верстатів мають виконувати спеціально призначенні особи.

1.12. Працівник зобов'язаний дбати про особисту безпеку, а також про безпеку і здоров'я довколишніх під час будь-яких робіт чи коли перебуває на території Підприємства.

2. Вимоги безпеки перед початком роботи

2.1. Упорядкувати робочий одяг, взуття, засоби індивідуального захисту. Застібнути гудзики на рукавах, волосся прибрати під головний убір.

2.2. Підготувати щітку для видалення відходів.

2.3. Перевірити наявність і справність:

- огороження зубчастих коліс, приводних ременів, приводів, а також струмопровідних частин електричної апаратури;
- захисного заземлення;
- пристрою для кріплення інструмента, деталей;
- різального, вимірювального інструмента, пристосувань;
- системи повернення шпинделя: шпиндель із патроном має самостійно повертатися у верхнє положення, коли відпускають штурвал подачі свердла.

2.4. Перевірити роботу верстата на холостому ході:

- справність органів керування (механізмів головного руху, подачі, пуску, зупинки руху тощо);
- справність фіксації важелів увімкнення і перемикання;
- чи немає заїдань та надмірної слабини в рухомих частинах верстата — шпинделя, поздовжніх і поперечних положок.

2.5. Перевірити правильність заточування інструмента.

2.6. Розคลести інструмент, пристосування у зручному для користування порядку.

2.7. Відрегулювати місцеве освітлення.

3. Вимоги безпеки під час виконання роботи

3.1. Під час встановлення свердел й інших різальних інструментів та пристройв у шпинделі верстата пильнувати, чи міцно їх закріпили та чи точно центрували.

3.2. Відходи видаляти щітками тільки після того, як зупинили верстат та відвели інструмент.

3.3. Усі оброблювані на верстаті деталі, крім особливо важких, установлювати у відповідні пристосування (лещата, кондуктори тощо), які закріплюють на столі (плиті) свердлильного верстата, і закріплювати у цих пристосуваннях.

3.4. Для кріплення тонкого листового металу застосовувати спеціальні пристрої (гідралічні, важільні тощо). Допускається закріплювати деталі притискними планками або упорами.

3.5. Щоб уникнути вильоту деталі, яка обробляється, деталь, лещата і пристосування мають бути міцно закріплені на столі або фундаментній плиті. Лещата до стола верстата кріпiti болтами, розмір яких має відповідати розміру паза стола. Лещата мають бути справні, а насічка губок — нестерта.

3.6. Щоб зняти інструмент із верстата, застосовувати спеціальні молотки та вибивачі, виготовлені з матеріалу, від якого під час удару не віddіляються частинки.

3.7. Установлювати деталі на верстаті та знімати їх з верстата тоді, коли шпиндель із різальним інструментом розташовані у вихідному положенні. Установлювати і знімати великовагітні деталі в рукавицях і тільки тоді, коли зупиниться верстат.

3.8. Вставляти чи виймати свердло або інший інструмент зі шпинделя верстата можна лише тоді, коли шпиндель повністю припинить обертатися.

3.9. Свердло зі шпинделя виймати спеціальним клином, який не має залишатися у пазі шпинделя.

3.10. Подані на обробку й оброблені деталі стійко укладати на підкладках і стелажах; висота штабеля не має перевищувати: для дрібних деталей — 0,5 м, для середніх — 1 м, для великих — 1,5 м.

3.11. Маса й габаритні розміри деталі, яку обробляють, мають відповідати паспортним даним верстата.

3.12. Якщо виріб обертається на столі разом зі свердлом, зупинити верстат і зробити необхідні поправки. Не намагатися зупинити обертання виробу руками або за допомогою пристосувань.

3.13. Під час свердління глибоких отворів час від часу виводити свердло з отвору, щоб видалити відходи.

3.14. Різальний інструмент підводити до оброблюваної деталі поступово, плавно, без ударів.

3.15. Під час ручної подачі свердла і при свердлінні дрібними свердлами не можна сильно натискати на важіль.

3.16. Під час свердління, якщо на верстаті немає захисних пристосувань, користуватися захисними окулярами або запобіжним щитком із прозорого матеріалу.

3.17. Стружку з просвердлених отворів видаляти гіdraulічним способом, магнітами або металевими гачками тільки після того, як зупинили верстат і відвели інструмент.

3.18. Свердлити отвори у в'язких металах спіральними свердлами зі стружкодробильними каналами.

3.19. Зупинити верстат, коли потрібно:

- відійти від нього;
- тимчасово припинити роботу;
- прибрати, змастити, почистити;
- підтягнути болти, гайки та інші з'єднувальні деталі;
- установити, виміряти, замінити деталі;
- перевірити і зачистити різальну кромку інструмента;
- зняти і натягнути ремені шківа;
- з'ясувати причину появи невластивих юому звуків або запахів.

3.20. Заборонено:

- використовувати на верстатах інструмент із забитими або спрацьованими конусами та хвостовиками;
- використовувати тупі або пошкоджені свердла;
- працювати на свердлильних верстатах у рукавицях, рукавичках або із забинтованими руками;
- утримувати виріб руками під час роботи;
- близько нахилятися до шпинделя і різального інструмента;
- обдувати стиснутим повітрям верстат і деталь, яку обробляють;
- свердлити тонкі пластинки, смуги чи інші подібні деталі без кріплення у спеціальних пристосуваннях;
- під час роботи верстата перевіряти рукою гостроту різальних кромок інструмента, глибину отвору та вихід свердла з отвору в деталі, а також охолоджувати свердла мокрою ганчіркою.

3.21. Заборонено працювати на верстаті, якщо виникла хоча б одна з таких несправностей:

- пошкодився кабель електроживлення;
- пошкодилися пускові органи;
- з'явився дим або специфічний запах, характерний для ізоляції, що горить;
- з'явилися підвищений шум, стукіт, вібрація;

- послабилося кріплення захисного огороження;
- пошкодився заземлювальний пристрій.

4. Вимоги безпеки після закінчення роботи

- 4.1. Вимкнути верстат, відключити його від електромережі.
- 4.2. Навести лад на робочому місці, прибрати з верстата віходи, пристосування, очистити верстат від бруду, витерти і змастити частини, що трутися; скласти готові деталі й заготовки.
- 4.3. Прибрати інструмент у відведене для нього місце.
- 4.4. Зняти спецодяг, помити обличчя та руки з милом.
- 4.5. При здачі зміни доповісти зміннику і керівнику робіт про всі недоліки, які були під час роботи.

5. Вимоги безпеки в аварійних ситуаціях

- 5.1. Негайно зупинити верстат, відключити електроенергію, огородити небезпечну зону, не допускати в неї сторонніх осіб.
- 5.2. Повідомити про те, що сталося, керівнику робіт.
- 5.3. Якщо під час роботи стався **нешасний випадок**, працівник зобов'язаний зберегти в робочій зоні обстановку та стан устаткування такими, якими вони були на момент події (якщо це не загрожує життю і здоров'ю інших працівників і не призведе до більш тяжких наслідків), вжити заходів, щоб запобігти подібним інцидентам у ситуації, що склалася; інформувати про подію керівника робіт (іншу відповідальну особу підприємства) та надалі керуватися його вказівками.
- 5.4. Якщо виникла пожежа (ознаки горіння), викликати представників пожежної охорони за телефоном «101» та вжити можливих заходів для евакуювання людей, гасіння (локалізації) пожежі наявними засобами пожежогасіння та збереження обладнання. Дотримуватися **порядку дій під час ліквідування пожежі**.
- 5.5. При виклику пожежної служби назвати адресу підприємства, місце виникнення події, обстановку, наявність людей, своє прізвище.
- 5.6. За потреби надати потерпілому домедичну допомогу згідно з **інструкцією з надання до медичної допомоги**. За подальшого погіршення самопочуття потерпілого, не припиняючи надавати домедичну допомогу, вжити заходів, щоб хтось викликав за телефоном «103» швидку.
- 5.7. Виконувати усі вказівки керівника робіт для ліквідування небезпеки.

6. Відповіальність за порушення вимог інструкції з охорони праці

Якщо під час виконання робіт трапилася подія (надзвичайна ситуація, що привела до травмування на виробництві) пов'язана з безпекою життєдіяльності, тощо керівник структурного підрозділу коледжу, працівник, зобов'язаний негайно проінформувати про випадок свого безпосередньо керівника, для подальшого термінового інформування про надзвичайну ситуацію адміністрацію коледжу та керівника підрозділу з охорони праці для відповідного реагування.

- 6.1. При порушенні правил та вимог охорони праці, безпеки життєдіяльності з особами, що допустили порушення, керівник структурного підрозділу забезпечує повторне вивчення працівником (ками) цієї інструкції та проводиться повторний позаплановий інструктаж (бесіда) із працівником.
- 6.2. За порушення вимог інструкції з ОП та БЖД, в залежності від важкості та

наслідків, особи з вини яких виникла надзвичайна ситуація можуть бути притягнуті до дисциплінарної адміністративної, матеріальної або кримінальної відповідальності у встановленому діючим законодавством порядку.

6.3. Дисциплінарна відповідальність полягає в оголошенні зауважень, письмової догани, суворої догани, які оголошуються наказом директора коледжу за результатами розслідування.

6.4. Адміністративна відповідальність може передбачати накладення штрафу та стягнення його через бухгалтерію коледжу. Таке право надано виключно інспекторам Держохоронпраці, що проводять розслідування.

6.5. Матеріальна відповідальність полягає у відшкодуванні збитків особами, з вини яких трапилось руйнування, аварії, знищення матеріальних цінностей, машин, обладнання. Сюди ж відносяться збитки від травматизму. Матеріальне відшкодування проводиться за висновками розслідування інспекторами Держохоронпраці, правоохоронними органами у встановленому законодавством порядку.

6.6. Кримінальна відповідальність здійснюється виключно правоохоронними органами відповідного до чинного законодавства України.

(посада керівника підрозділу (кабінету) — розробника)

(підпис)

(ім'я,прізвище)

Bizi:

Інженер з охорони праці _____
(підпис)

Тамара ЧЕПІГА

(ім'я,прізвище)

Юрисконсульт _____
(підпис)

В'ячеслав МАРИЩУК

(ім'я,прізвище)

* У разі потреби інструкцію узгоджують з іншими уповноваженими службами, підрозділами і посадовими особами підприємства, перелік яких визначає керівник підрозділу з охорони праці коледжу.